

Javaslat a fenntartható távhőellátást elősegítő árszabályozásra

XXI. TÁVHŐSZOLGÁLTATÁSI SZAKMAI NAPOK

Losonczy Géza – KPMG Tanácsadó Kft.

A jelenlegi árszabályozási struktúra vizsgálata és javaslatok kidolgozása a fenntarthatósági és EU-s célkitűzések, hazai vállalatok figyelembe vételével történt

A projekt háttere

- Távhőszolgáltatási támogatás jogalapjának megszűnése **2022 végén** – a távhőszolgáltatási engedélyesi tevékenység finanszírozhatóságának bizonytalansága.
- **Nehezen átlátható, évente változtatható költségfelülvizsgálati módszertan** - egyedi ármegállapítási döntések
- Szektor fejlesztését és zöldítését segítő **beruházások ösztönzése korlátozott** – távhő szektorra vonatkozó hazai célkitűzések megvalósításának korlátai

Főbb elemzési megállapítások

- 1** A végfelhasználói árak ugrásszerű, nagymértékű (~32-50%) növekedése csak abban az esetben kerülhető el, ha a **távhő-szolgáltatási támogatás megújított jogalappal 2022 után meghosszabbításra kerül.**
- 2** A 2021/2022-es árszabályozási ciklusban a **távhőkassza** – gázár és CO2 kvótaár megugrás miatti - **hiány kezelése azonnali szabályozói intézkedést kíván** annak érdekében, hogy az engedélyesek működésének finanszírozása és az ellátásbiztonság ne sérüljön.
- 3** A szektor beruházásainak, finanszírozásának tervezhetősége érdekében **4 éves árszabályozási ciklus** bevezetése, egyes költségelemek átlátható, rögzített módszertan szerinti elismerése szükséges.
- 4** A lakossági és KKI **hőárak befagyasztott mértéke hosszútávon nem tartható fenn** a távhőkassza korlátossága miatt, azok minimum infláció-, illetve engedélyesi költségnövekedést követő emelése szükséges.

Főbb javaslat blokkok

- I. A szektor rövid távon történő finanszírozási lehetőségek vizsgálata, preferált megoldás megvalósítása
- II. Átlátható, hosszú távon kiszámítható árszabályozási struktúra kialakítása

A távhőszolgáltatási támogatás megtartása jelenleg elengedhetetlen a szektor életképességéhez

Végfelhasználói áremelés alakulása – a korábbiakban jellemző, 36,1 mrd Ft támogatás kiesése esetén

További ~32-34%-os végfelhasználói áremelés lenne szükséges, amennyiben a jelenlegi gáz- és CO2 kvótaár emelkedés miatti ~82 mrd Ft támogatáskiesést szükséges kompenzálni

Megoldási lehetőségek a támogatás fenntartásához

1. Opció

ITM képviselői egyeztetnek a Bizottsággal és nyitottság, illetve folyamatban lévő felülvizsgálat esetén megvárható a Bizottsági határozat – még 2022-ben bekövetkező – frissítése, ennek megfelelően az 51/2011 (IX. 30) NFM rendelet is módosításra kerül kiterjesztve a támogatás nyújtásának időtartamát.

2. Opció

ITM kezdeményezi a távhőszolgáltatási támogatás 10 éves időtartamának kiterjesztését, melyet informálisan jelez az Európai Bizottságnak az alábbiakra hivatkozva:

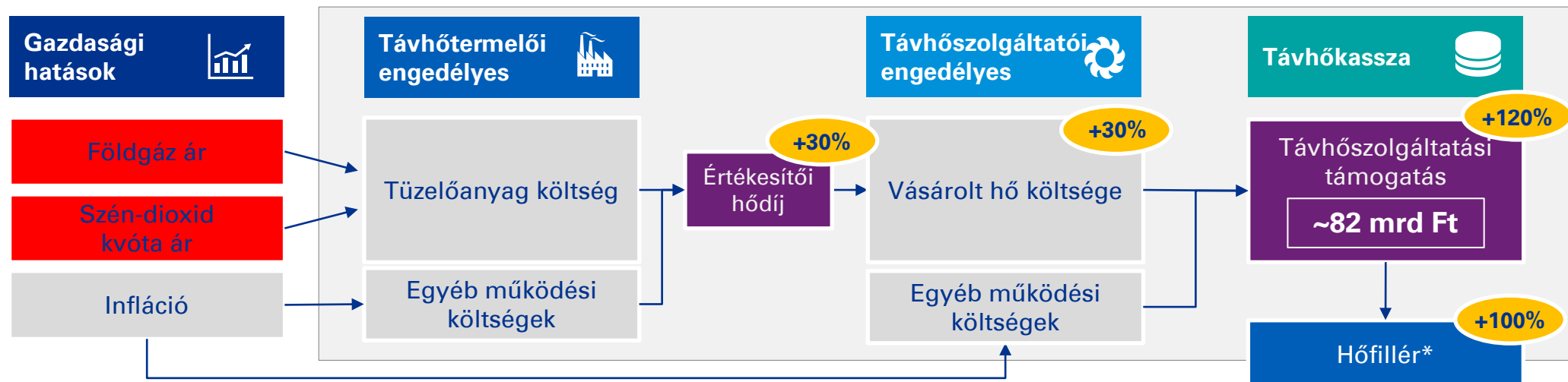
- Az EU határozat hazai rendeletnél kevésbé szigorú fogalmazása
- EU határozat 2017. évi felülvizsgálatának elmaradása
- A jellemzően 15-20 éves amortizációjú beruházások
- A határozatlan idejű közszolgáltatási szerződések
- Szigorú profitkorlát és piaci verseny adottságokból származó hiánya

Az opciókban feltüntetettek figyelembevételével a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium módosítja az 51/2011 (IX. 30) NFM rendeletet, további 10 évre meghosszabbítja annak hatályát

Bizottsági ellenállás esetén

- A távhőszolgáltatási támogatás 2 hónapos szüneteltetését követően megújításra kerül a támogatási folyamatra vonatkozó döntés
- A közszolgáltatási szerződések megújítása és támogatás „újraindítása” az új jogviszony alapján

A gáz és CO2 kvótaár megugrása azonnali kormányzati intézkedést kíván a télre kimerülő távhőkassza miatt

*Kapcsolt termelésszerkezet-átalakítási támogatás

A FORRÁSBEVONÁS LEHETSÉGES OPCIÓI:

- Energiaellátók jövedelemadóijából származó bevételek becstornózása a távhőkasszába**
 Az energiaellátókra kivetett jövedelemadó célja a távhőtámogatási rendszer fedezése volt kezdetben, többek között a kezdeti szándékra való hivatkozással kezdeményezhető lenne az ebből származó bevétel átcsoportosítása. A 2021. évi előirányzat 60,6 mrd Ft.
- Állami társaságok, nagyfogyasztók egyedi kötelezése**
 A támogatási igény fedezetét biztosíthatja a (részben) állami tulajdonú társaságok és/vagy nagyvállalatok **egyedi befizetési kötelezése**.
- Kapcsolt termelésszerkezet-átalakítási támogatás növelése**
 Lehetőség a távhőkassza forrását jelenleg is biztosító díjtétel növelése, amely a mostani 1,45 Ft/kWh-os szintről megközelítőleg **3,2 Ft/kWh-ra emelkedne** a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény módosításával.
- Azonnali végfelhasználói áremelés**
 A hiányzó támogatás fedezésére azonnali végfelhasználói áremelés is végrehajtható. A szükséges **47-48 milliárdos hiányt ~50%-os áremelés** tudná pótolni.

Az alkalmazott árszabályozási módszertan finomítása az EU-s és hazai célkitűzések megvalósíthatóságát támogatja

SZABÁLYOZÁS

2010/31/EU irányelv az épületek energia-hatékonyságáról (EPBD) és 2012/27/EU irányelv az energiahatékonyságról (EED)

2018/2001/EK irányelv a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról

„Fit for 55” klímacsomag

VONATKOZÓ FŐBB ELVÁRÁSOK

- **átfogó értékelés** elkészítése 2015 végéig a kapcsolt energiatermelésben, **távfűtésben és -hűtésben rejlő potenciálról**
- biztosítani kell a távfűtés **végfelhasználóknak az egyedi fogyasztásmérőket**
- támogatható **„hatékony távhő”**: min. 50% megújuló energia, 50% hulladékhő, 75% kapcsolt energiatermelésből származó hő vagy 50% ezek kombinációjából

- törekedni kell a **megújuló energiának részarányának növelésére éves átlagban 1,3%-kal**
- a **távfűtés fogyasztók, amelyek nem hatékony távfűtést kapnak** vagy akiknek 2025. december 31-ig ez nem lesz biztosított, **lekapcsolódhatnak a hálózatról**

- **távhőszektorban 42%-kal kell csökkenteni a kibocsátást 2030-ig** a 2005-ös szinthez képest
- eddigi éves 1,3%-os megújuló aránynövekedés elvárás helyett **évente 2,1%-os megújuló és hulladékhő használatnövekedés** az irányadó

HAZAI ENERGIAPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEK, KÖVETKEZMÉNYEK

- **prioritás a lakóterületek tervezésekor a megújuló források és távhő alkalmazásának megfelelő kombinációjának megtalálása**
- új épület **energiaigényének min. 25%-os megújulóval** való biztosítása nélkül nem kaphat használatba vételi engedélyt, mely **szigorodhat**
- **középtávon legalább azon települések távhőrendszerei**, ahol a települési szinten **hálózatra adott távhő mennyisége eléri a 100.000 GJ-t**, a vonatkozó uniós irányelv szerinti **„hatékony távfűtés/távhűtés” kategóriájába** eszen

- a hazai energiastratégiában a földgáz arányát a távhőtermelésben 2030-ra a jelenlegi 70% feletti szintről 50%-ra tervezik csökkenteni

A „Fit for 55” javaslatcsomag következményeként szigorítani kell majd a kapcsolódó EU-s szabályozásokat, valamint azok tagállami végrehajtását szolgáló rendelkezéseket az kibocsátáscsökkentés, energiahatékonyság és megújuló növelés területeken

A hazai energiamegtakarítási és megújuló használatával kapcsolatos vállalatok, illetve az EU által meghatározott – várhatóan folyamatosan szigorodó – irányokat a jelenlegi árszabályozás nem támogatja. Jelenleg az egyedüli ösztönző az operatív programok forrásbiztosítása, ugyanakkor itt is erősen akadályozott a fenntartás, profitabilis üzemeltetés biztosíthatósága.

Ahhoz, hogy a távhő szektor piacképes maradjon, elengedhetetlen a **helyettesítő ár módszertan, legkisebb költség elvének felülvizsgálata, diverzebb alkalmazása.**

A jelenlegi árszabályozási módszertan átalakítása három fázisban javasolt

Javaslat kialakításánál alkalmazott főbb megfontolások

- Az esetleges áremelésnél a fogyasztók védelme érdekében több lépcsős, lépcsőnként kis mértékű lakossági és KKI áremelés javasolt

- Áremelési mérték és időzítés véglegesítése a gáz, villamosenergia szektort is figyelembe vevő hatásvizsgálatokat követően lehetséges

- A választási és költség tervezési időszakok figyelembe vétele szükséges

- Egyes nagyobb hatású javaslatok kivitelezéséhez szükséges hatásvizsgálat, illetve egyeztetési szükséglet 1-2 évet is igényelhet

Javaslatcsomagra és időzítésre vonatkozó megközelítés

1

Első időszak
(2022-2023)

- Távhőszolgáltatói támogatás „új jogcímre helyezése”
- **Szabályozói módszertan finomítása**, „szokásjog” rögzítése
- Profitráta feletti nyereség ráfordíthatóságának scope és időtáv hosszabbítása

2

Második időszak
(2023-2025)

- Nagyobb mértékű költséghatással járó módosítások bevezetése
- Államháztartást is érintő költségelemek kivezetése, kalkulációs módosítása
- 4 éves szabályozási időszak új módszertanának megalapozása

3

Harmadik időszak
(2026-tól)

- Új szabályozási ciklus bevezetése, részletes módszertan érvényesítése

A koncepcionális és az egyes költségtételek átlátható elismerésére vonatkozó javaslatok összesített pénzügyi hatása 8 710 millió Ft, ami jelentősen elmarad a jelenlegi tüzelőanyag és CO2 áremelkedés távhőkasszára gyakorolt hatásától.

A koncepcionális és a költségtételek átlátható elismerésére vonatkozó, priorizált módszertani javaslatok az I. fázisban

1

1. fázis: 2022-2023

+2,34
mrd Ft

Javaslatok 	Szolgáltatók gazdálkodását érintő hatások 	Költségekre vonatkozó hatások*
<p>Egy részletes módszertani útmutató kidolgozása, beleértve az egyes elismerhető költségek vizsgálatára vonatkozó megfontolásokat, alapelveket, mely hosszabb távon (2026 után) minimum 4 éves ciklusokra vonatkozóan rögzítésre kerül.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Átláthatóság - Tervezhetőség - Referenciapont a tervezésnél 	<p>Nincs költségvonzata</p>
<p>Új termelő eszköz beruházások kapcsán történő költségelemzések során tüzelőanyag típusonként benchmark értékek, illetve teljes életciklus költségelemzés alkalmazása, valamint a megújuló alapú termelés támogatása érdekében index értékek alkalmazása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Érdekeltté válnak a társaságok a korszerűsítésre - Előre mozdul a megújulók növelése 	<p>1 429 millió Ft</p>
<p>Szén-dioxid kvóta 2021. évi referencia áránál méltányos kivételi eljárás alkalmazása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Megakadályozza a jelentős, negatív adózás előtti eredményeket. - Költségnövekedés egy része – kivételi jelleggel - finanszírozva lesz 	<p>9 263 millió Ft <i>(feltételezve, hogy a társaságok 60%-a él a méltányossági eljárással)</i></p>
<p>A bizonyítottan hatékonyságnövelésből származó költségmegtakarítás a társaságnál marad a következő 4 éves periódusban, mely előre kijelölt célok megvalósítására fordítható</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Érdekeltté válnak a költségcsökkentő és energiahatékonysági beruházások végrehajtásában 	<p>716 millió Ft</p>

*kalkuláció során alkalmazott feltételezések kifejtve a tanulmányban

Priorizált módszertani javaslatok az II. fázisban

2

2. fázis: 2023-2025

+2,85
mrd Ft

Javaslatok

Indokolt **költségtömeg kalkulációja** egy 4 éves „bázisköltség” rögzítési időszak mentén, majd **indexálása** a következő időszakra (kompozit árindexek alkalmazása)

Biomassza költség elismerési módszertanának rögzítése, referencia-költségek számításánál **összehasonlító módszertan** alkalmazása mellett, **vagy korábbi évek beszerzési bázisköltségének indexált meghatározása** 4 éves időszakra vonatkozóan, esetlegesen 4 éves rögzített költségmérték alkalmazása szolgáltatóként

Követeléskezelési ráfordítások és bevételek benchmark alapú összehasonlítása társaságok között, figyelembe véve az ellátási területen lévő felhasználók gazdasági-szociális háttérét, valamint típusát, **alsó – leghatékonyabb - kvartilis költség mértékek elismerése.**

Kogeneráció ösztönzése, fenntartásának támogatása:
Ha a gázmotorok működtetése szükséges a szükséges hőkapacitások biztosításához, az ezzel járó magasabb költségek rögzített módszertan szerinti elismerése
Ha nem támogatható, a leggazdaságosabb termelésre való átállás beruházási költségeinek beépítése, elismerése

Szolgáltatók gazdálkodását érintő hatások

- **Stabilabb gazdálkodás**
- Indokolt költségtömeg **kiszámíthatóbbá, az iparági tendenciákat tükrözővé** válik

- **Ösztönzi a termelőket**
 - **a stabil tüzelőanyagárak kialakítására,**
 - **vagy hosszú távú szerződések kötésére**
 - **olyan beszállítókat keressenek, amelyek stabil teljesítést tudnak vállalni.**

- **Ösztönzőleg hat a hatékony követeléskezelési tevékenységre**

- Abban az esetben ahol a kogeneráció működtetése távhőszolgáltatás biztosítását szolgálja (nem „hulladék hő” felhasználása), **biztosítja ezeknek az eszközöknek a hosszútávú fenntartását, állagmegóvását**

Költségekre vonatkozó hatások*

Nem mérhető a közvetlen költségvonzata

Nem mérhető a közvetlen költségvonzata

2 605 millió Ft

46 millió Ft

*kalkuláció során alkalmazott feltételezések kifejtve a tanulmányban

Priorizált módszertani javaslatok az III. fázisban

3

3. fázis: 2026+

+3,52
mrd Ft

Javaslatok

Az „Új” árszabályozási módszertan szerint, egy **4 éves árszabályozási időszak bevezetése**, melynek egyes **költségelemei évente felülvizsgálatra kerülnének** a Hivatal által, illetve a 4 éves árszabályozási időszak elején rögzített bázisköltségek indexált mértéke is felülvizsgálatra kerülne nagymértékű változás bekövetkezése esetén.

A **könyvekben szereplő eszközérték felülvizsgálata** (eszközértékelés alapján) a szükséges karbantartási fedezet megteremtésére

Szolgáltatók gazdálkodását érintő hatások

- Beruházás **tervezés stabilabbá válik**
- Ösztönözve lesznek a társaságok a **hosszútávú szállítási szerződések** megkötésére
- **Csökkenti az** évente jelentkező **egyeztetési időszak terhelését, viták számát**

- Biztosabbá válna a karbantartások, szükséges **visszapótlások nagyobb mértékű elvégzése**
- Az új eszközértékek alapján számított **ÉCS reálisabban tükrözné az eszközök fenntartási igényét**

Költségekre vonatkozó hatások*

Nincs mérhető közvetlen költségvonzata

3 516 millió Ft

 Részletezése a következő slide-on

A négyéves árszabályozási ciklusban a költségfelülvizsgálat javasolt gyakorisága kölcségtípusonként különül el a rugalmasság megtartása érdekében

Az előbb felsorolt javaslatok hatásának és a jelenlegi piaci tendenciák figyelembe vételével vizsgáltuk az opciók árhatását

Több javaslati opciót vizsgáltunk a felhasználók felé szabott hőár fokozatos emelése, illetve ennek távhőkassza méretére gyakorolt hatása kapcsán – 3 opció lett kiemelve:

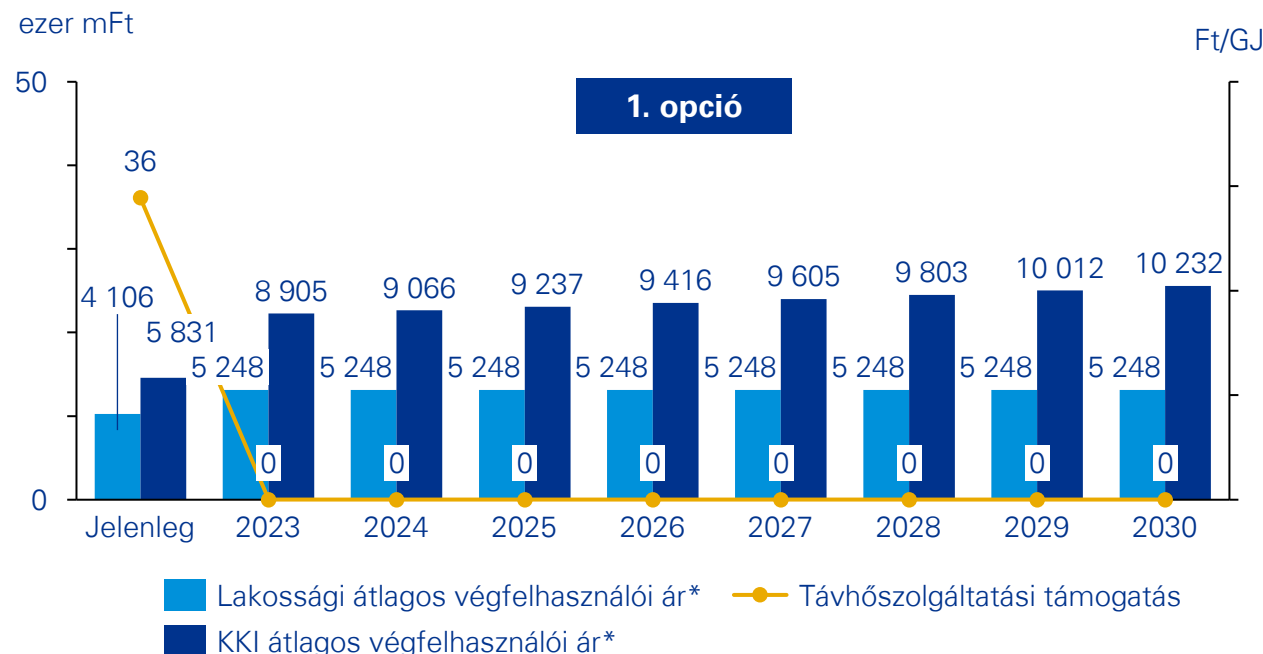
Látható, hogy a 4. opció megvalósításának van relevanciája, a másik opciók egyes megfontolások kizárását támasztják alá.

1. opció	Távhőkassza 2023-tól történő kivezetése, fogyasztói áremeléssel történik a kiesés fedezése
4. opció	Távhőkassza jelenlegi mértéke marad, inflációkövető, 3%-os áremelés mindkét szegmensben
6. opció	Távhőkassza jelenlegi mértéke marad, 4%-os áremelés csak a KKI szegmensben történik

(A távhőszolgáltatói támogatás modellezett értéke egy átlagos szintet takar az elmúlt évek támogatási összegei alapján, 2021-ben megfigyelhető óriási földgáz és CO2 kvótaár emelkedésének hatását nem tartalmazza)

Következtetések

- A végfelhasználói árak nagymértékű növekedése abban az esetben kerülhető el, ha a távhőszolgáltatási támogatás valamilyen formában 2022 után meghosszabbításra, forrása növelésre kerül.
- A távhőkassza szükséges méretét csökkentheti a fokozatos, kontrollált, legalább inflációkövető végfelhasználói áremelés, de csak abban az esetben, ha az egyéb ágazatok lakossági árai is elmozdulnak a jelenlegi rögzített szintről.

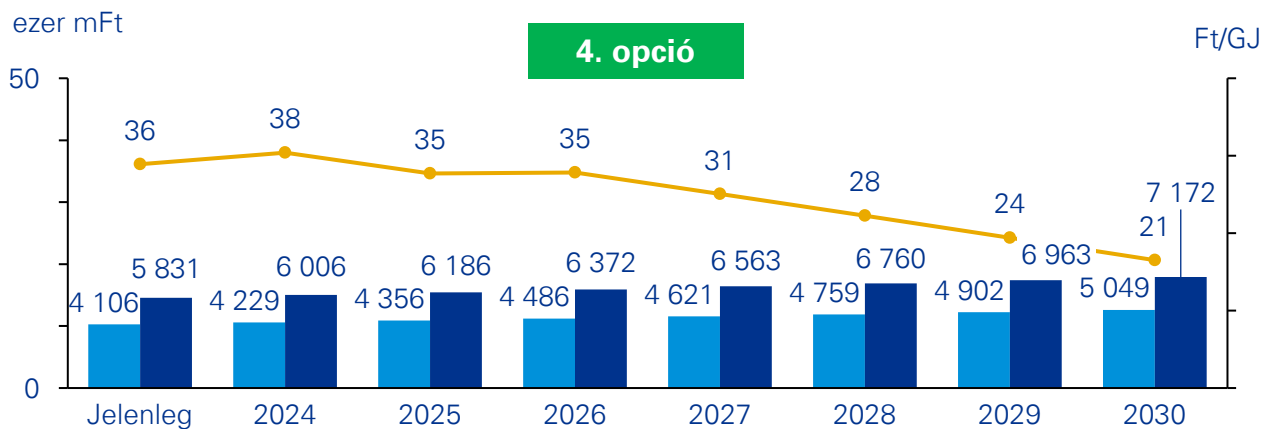

1. opció eredménye: A 2020-ig jellemző mértékű távhőszolgáltatási támogatás azonnal kivezetésre kerül (2023-tól 0 Ft). A kieső támogatás (36 119 millió Ft hiány) miatt a működési költségeket azonnali végfelhasználói áremeléssel szükséges fedezni.

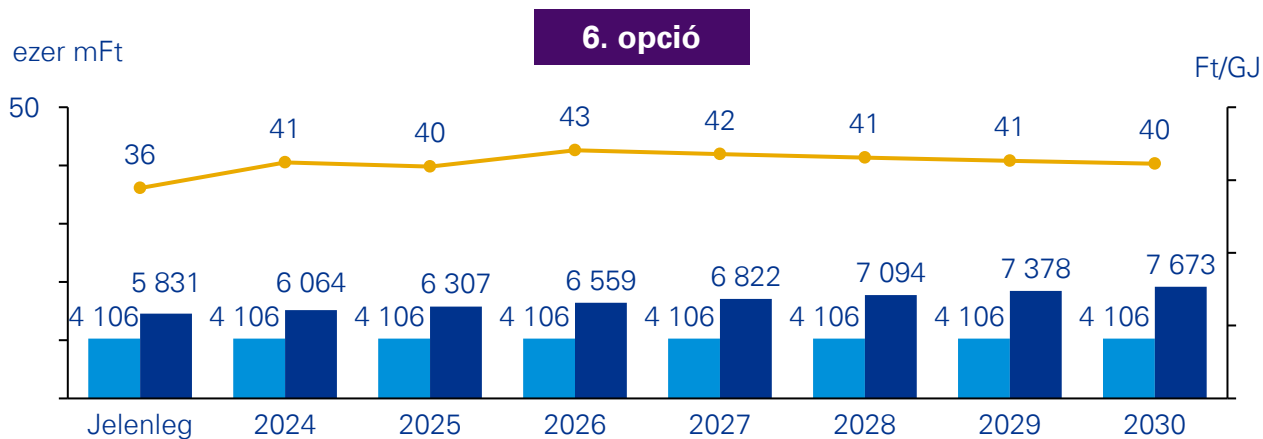
(A 2021-ben érzékelhető magasabb üzemanyag és kvóta árak az itt bemutatott árak mértékét további 32-34%-kal emelnék, mivel a kassza mértéke már 2021-2022-ben kisebb a szükségesnél, így már 2022-től emelésre lenne szükség.)

**Az átlagos végfelhasználói ár az alap- és hődíjából származó bevételek összegének, valamint az értékesített hőmennyiség hányadosa.*

A lakossági árak fokozatos emelése nélkül a távhőkassza forrását nagyobb áremelkedések nélkül sem fogja tudni biztosítani a hőfillér mértéke

4. opció eredménye: 2024-től a végfelhasználói árak kismértékű éves emelése többletbevételhez juttatja a társaságokat. Az értékesítés eredményének javulása csökkenti a szektor támogatási igényét, és egyúttal képes kompenzálni az árszabályozás átalakítási javaslat árhatását is. Összességében a távhőszolgáltató társaságok támogatási igénye 15 milliárd Ft-tal csökken 2030-ra.

6. opció eredménye: A távhőkassza mérete a lakossági árak változatlansága mellett nem csökkenthető számottevően. A távhőkassza mérete a 2024-es áremelést követően stagnál, az áremelkedés egyes években legfeljebb 526 – 781 millió Ft-tal képes mérsékelni távhőszolgáltatók támogatási igényét.

■ Lakossági átlagos végfelhasználói ár*
 —●— Távhőszolgáltatási támogatás
 ■ KKI átlagos végfelhasználói ár*

**Az átlagos végfelhasználói ár az alap- és hődíjából származó bevételek összegének, valamint az értékesített hőmennyiség hányadosa.*

Losonczy Géza

Associate Partner, Energetikai és közüzemi tanácsadás vezetője

KPMG Tanácsadó Kft.
H-1134 Budapest, Váci út 31.

M: +36 70 370 1932
E: Geza.Losonczy@kpmg.hu

© 2021 A KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságokból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.

A jelen dokumentumban lévő információk általános jellegűek, és nem vonatkoznak egyetlen konkrét személy vagy gazdálkodó egység körülményeire sem. Bár törekszünk arra, hogy pontos és időszerű információkat adjunk, nem lehet garancia arra, hogy ezek az információk pontosak abban az időpontban, amikor megkapják azokat vagy arra, hogy pontosak maradnak a jövőben. Az ilyen információk alapján senkinek sem szabad intézkedéseket hozni megfelelő szakmai tanácsadás nélkül az adott helyzet alapos felmérését követően.

A KPMG név és logó a KPMG globális szervezet független tagtársaságai által licenc alapján használt védjegyek.